

La reina roja

En principi, les eleccions del 27-S han reforçat el procés vers la independència. Ara es tracta de gestionar bé el resultat en termes de decisions, estratègia i lideratge. La majoria parlamentària de JxSí i la CUP suposa un fet inèdit que impulsa un nou escenari polític. Es tracta d'un canvi profund respecte a períodes anteriors. No hi havia hagut mai a la història del catalanisme polític una majoria institucional legitimada electoralment a favor de la independència.

Fins ara la situació política de Catalunya respon a la "síndrome de la reina roja", formulada pels biòlegs evolucionistes per descriure els canvis de la selecció natural de les espècies. En el conegut passatge d'*A través del mirall (Through the looking-glass)* de Lewis Carroll, Alicia comenta que quan un corre molt i durant molt temps el més normal en el seu país és que s'arribi a algun lloc. La reina roja li respon: "Un país molt lent! Aquí, com veus, fa falta córrer tot el que puguis per poder romandre al mateix lloc". Això és el que li ha esdevingut a Catalunya: invertir energies, temps i recursos per tractar de contrarestar la manca de reconeixement nacional i les constants invasions del poder central en un migrat autogovern i un finançament escàs i molt injust. I aquesta síndrome es manté mani qui mani en el poder central de l'Estat. La manca de reconei-

xement i les polítiques recentralitzadores fan que el país hagi de córrer per tal que, com a màxim, no es mogui de lloc. I aquesta es una descripció optimista de la situació, ja que en bastants àmbits d'autogovern no és que el país no es mogui de lloc, sinó que està retrocedint. Resulta així més que racional en termes lògics i més que raonable en termes polítics i morals que una majoria de catalans hagin arribat a la conclusió que estan cansats de córrer per acabar no movent-se o anant endarrere, i que prefereixin tenir ells mateixos la capacitat de dictar la direcció, les regles i el ritme de les curses.

És més que probable que a partir del 2016 entrem en un període presidit per lògiques més divergents entre la Generalitat i les institucions de l'Estat. Des de la Generalitat la perspectiva és clara: a) mantenir el centre de gravetat polític a Catalunya, sense entrar en *terceres vies*, de fet inexistents, o en *reformes constitucionals* de lògica espanyola que podrien acabar fins i tot pitjor per a Catalunya que la situació actual; b) establir les bases per a la desconexió política i jurídica de l'Estat, per fer-la no ara, sinó quan es pugui mantenir i desenvolupar (política internacional, estructures d'Estat, inici d'un procés constituent ciutadà), restant sempre oberts a improbables ofertes de l'Estat per la realització d'un referèndum a l'escoesa (i a una mediació internacional); c) establir polítiques quotidianes des d'enfocaments propis, cosa que potser a vegades requerirà situar-se més enllà de l'estricta legalitat autònomi-

ca (economia productiva i competitivitat, mesures contra diversos tipus de pobresa i de desigualtat, polítiques educatives, de salut, d'acció exterior, etcètera). El repte es fer aquestes tres coses amb recursos minvats, en un Estat políticament i jurídicament hostil als interessos de la majoria dels ciutadans del país, i ocupant una posició secundària en el món internacional.

Des de la banda espanyola resulta previsible que el nou Govern central basculi entre: a) mantenir la mateixa tònica que fins ara

Una majoria de catalans ha arribat a la conclusió que estan cansats de córrer per acabar no movent-se

(presentació de recursos al TC, ofec econòmic i fiscal, increment dels dèficits d'infraestructures, amenaces i discurs de la por, ofensiva mediàtica dels mitjans políticament afins situats a la capital –que de fet ho són tots–, etcètera; i) b) tractar de *reconduir* el procés amb una estratègia que avui ja resulta políticament impossible: impulsar una reforma constitucional sobre la qual no hi ha consens ni entre els partits espanyols, ni pel que fa al contingut, al ritme i als mètodes pràctics per establir acords. Uns acords que perquè fossin estables haurien de ser pro-

funds en termes de reconeixement nacional, d'autogovern (incloent la política simbòlica, europea i internacional), així com procediments de garantia que els pactes es complirien (no com ara). Un programa que els hi ve molt gran als partits espanyols (els de dretes, els d'esquerres i els que no saben què són).

El repte és gran i el camí no serà fàcil, però tampoc no ho era fa només cinc anys estar situats políticament on som ara. Des de Catalunya cal actuar amb sentit d'Estat (el propi) i amb unitat d'acció dels partits que donin suport al Govern de la Generalitat. Un Govern que hauria de ser fort, molt fort, en la presidència, en la vicepresidència o conselleria en cap, i en totes les conselleries.

La racionalitat política implica sobretot avui, més que mai, no cometre errors, especialment quan no ets la part més forta. La posició més convenient no és gairebé mai la més radical. Si fos així, les decisions polítiques serien molt fàcils d'establir. No se li ha de posar fàcil a les institucions de l'Estat que puguin actuar repressivament i a sobre comptant amb l'aplaudiment internacional. Les coses cal fer-les bé i després de pressa, però en aquest ordre, no a l'inrevés.

La independència significa fugir del país de la reina roja. En aquest cas, un Estat que no és precisament un *país de les meravelles*, ni en termes democràtics, liberals, culturals, de progrés, de modernitat i de benestar. Per una majoria dels ciutadans de Catalunya l'Estat espanyol és més aviat un *Estat de mal-estar*. ●